

Smärtskattning, behandling och effektuppföljning för allmänpediatriska avdelningarna inom BUS

Innehåll

Syfte och omfattning.....	1
Allmänt	1
Ansvar och roller	1
Beskrivning.....	1
Plan för kommunikation och implementering	4
Dokumentinformation	4
Referenser.....	4

Syfte och omfattning

Beskriver handläggning av smärtskattning, behandling och effektuppföljning vid smärta hos barn inom allmänpediatriska avdelningarna, VO BUS.

Allmänt

- Grunden för bra smärtbehandling är regelbunden bedömning av smärta, behandlingsalternativ och utvärdering. Ett komplement till [PEWS, VO BUS](#)
- Smärtskattning med individanpassat smärtskattningsinstrument är en del i en sammansatt bedömning som även består av god kommunikation med barn och föräldrar, barns självskattning, beteendeskattning och fysiologiska variabler.
- Självskattning är det optimala men inte alltid möjligt beroende på kommunikation, utvecklingsnivå eller andra yttre omständigheter.

Utifrån ovanstående punkter har BUS beslutat att använda följande tre validerade smärtskattningsinstrument: FLACC, FAS och VAS.

Ansvar och roller

- VEC ansvarar för att denna rutin är känd, kommuniceras och implementeras till berörda medarbetare.
- Medarbetare ansvarar för att känna till och tillämpa rutinen.
- Utsedd funktion på avdelningen granskar följsamheten till denna rutin en gång/månad genom journalgranskning.

Beskrivning

Oavsett val av smärtskattningsinstrument vid misstänkt smärta gäller följande:

- 0 poäng (ingen smärta), 10 poäng (indikerar på stark smärta)

Rutin

Dokumentnamn: Smärtskattning, behandling och effektuppföljning för allmänpediatriska avdelningarna inom BUS

Dokument ID: 09-445581

Giltigt t.o.m.: 2026-10-09

Revisionsnr: 2

2(4)

- Det går att använda två validerade smärtskattningsskalor samtidigt. Den skala som visade högsta poängen dokumenteras. Vid lika poäng, dokumenteras den skala som stämmer bäst utifrån barnets mognad.
- Eftersträva ett värde på < 3 poäng.
- Omvårdnadsåtgärder vid värden < 4 poäng.
- Smärtlindring ska övervägas vid värden ≥ 4 poäng.
- Utvärdera resultatet kontinuerligt.

Smärtskattningsinstrument

FLACC: Face, Legs, Activity, Cry, Consolability (Ansikte, Ben, Aktivitet, Gråt, Tröstbarhet) är en beteendeskala som användas på yngre barn (ca 0-7 år) och barn med kommunikationssvårigheter och/eller flerfunktionshinder.

- Observera barnet någon minut och titta sedan på kategorierna ansikte/ben/aktivitet/gråt/tröstbarhet om vilket poäng som stämmer in på barnet: 0 poäng, 1 poäng eller 2 poäng.
- Summera poängen.
- Komplettera genom att involvera föräldrarna och dess upplevelse av situationen.

Face, Legs, Activity, Cry, Consolability

FLACC

	0	1	2
ANSIKTE	Neutralt ansiktsuttryck eller ler	Bister uppsyn, rynkar pannan av och till, tillbakadragen, ointresserad	Frekvent eller konstant rynkad panna, darrande haka, hopbitna läkar
BEN	Normal ställning eller avslappnad	Oroliga, rastlösa eller spända ben	Sparkar eller uppdagna ben
AKTIVITET	Ligger lugnt, normal position, rör sig obehindrat	Skruvar sig, ändrar ofta ställning, spänd	Sprättbåge, rycker till eller stel
GRÅT	Ingen gråt (vakn eller sover)	Gnäller eller jämrar sig, idagar av och till	Gråter ihållande, skriker eller snyftar, idagar ofta
TRÖSTBARHET	Nöjd, avslappnad	Kan lugnas med beröring, kramar eller prat, avledbar	Svår att trösta eller lugna

Översatt av Lindblad, Westerlind, Finnström, 2003. Reviderad 2004

Rutin

Dokumentnamn: Smärtskattning, behandling och effektuppföljning för allmänpediatriska avdelningarna inom BUS

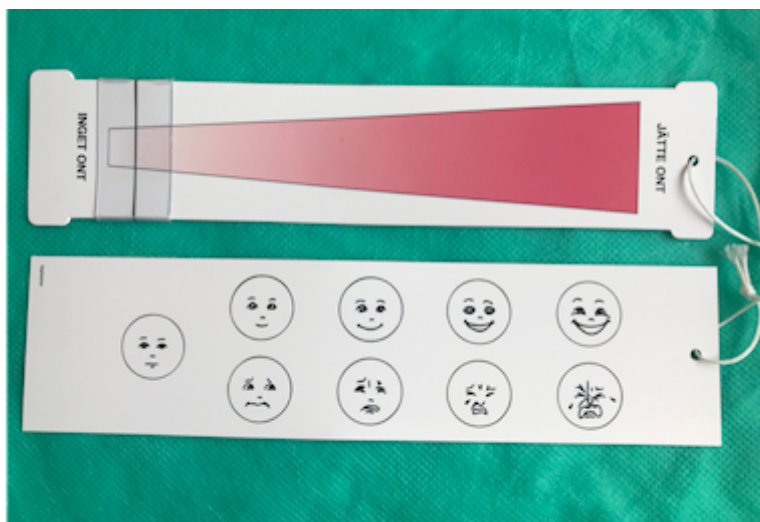
Dokument ID: 09-445581

Giltigt t.o.m.: 2026-10-09

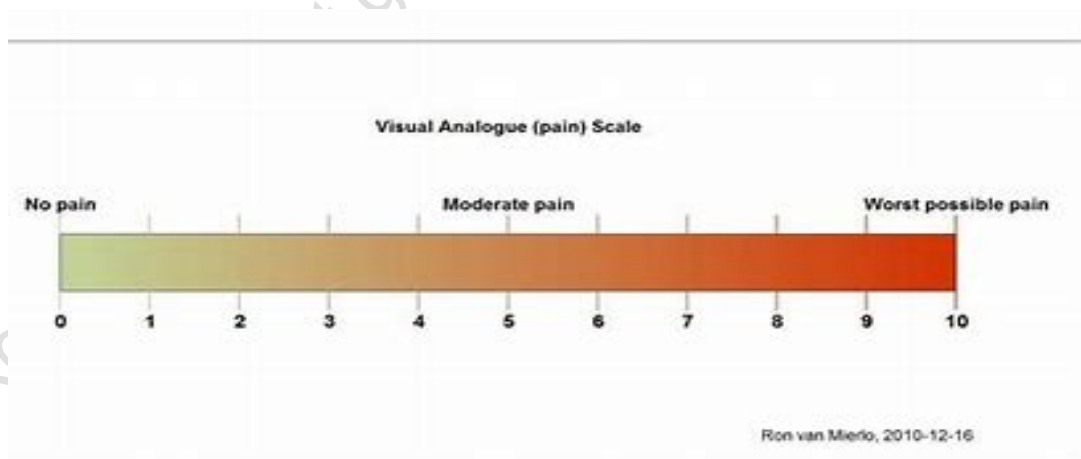
Revisionsnr: 2

3(4)

FAS: Facial Affective Scale är en modifierad skala för barn ca 3-8 år. Den består av nio ansikten, första ansiktet räknas som 0 poäng och det sista ansiktet som 9-10 poäng.

VAS: Visual Analogue Scale kan användas från skolåldern och uppåt. Skalan är graderad 0-10. 0 är smärtfri och 10 är värsta tänkbara smärta.

Rutin

Dokumentnamn: Smärtskattning, behandling och effektuppföljning för allmänpediatriska avdelningarna inom BUS

Dokument ID: 09-445581

Giltigt t.o.m.: 2026-10-09

Revisionsnr: 2

4(4)

Arbetsbeskrivning

Samtliga patienter smärtskattas i samband med inskrivning för att få ett utgångsvärde. Smärtskattning sker enligt ett standardiserat arbetssätt vilket innebär att regelbundet identifiera, åtgärda, effektuppfölja samt dokumentera enligt följande:

- Ssk eller Usk ansvarar för att smärtskattning sker kontinuerligt
- Smärtskattning utbildas till nya kollegor under introduktion
- Åtgärda ev. smärta (farmakologiskt eller icke- farmakologiskt)
- Behandlingsalternativ
<http://platinadoksok.lg.se/docsearch/downloadFile.aspx?propID=10783095>
<https://www.svenskbarnsmartforening.se/svenskbarnsmartforening/dokument/sota.pdf>
- Utvärdera effekt inom en timme utifrån val av åtgärd genom ny smärtskattning
- Kontakta läkare vid utebliven effekt
- Dokumentera

Vid bedömning ingen smärta ska patienten alltid smärtskattas 1 gång/pass samt vid förändrat allmäntillstånd varpå handläggning sker enligt ovan.

Plan för kommunikation och implementering

Vårdenhetschef ansvarar för att göra denna rutin känd på arbetsplatsmöten och vid introduktion av ny personal.

Dokumentinformation

Dokumentet upprätt i samband med ett förbättringsarbete "Barn med Smärta". Granskat av Britta Rehn VEC barn- och ungdomsavd, Gävle, VO BUS.

Referenser

Dokumentnamn	Plats
Smärtbehandling - Barn akut smärta, Region Gävleborg Smärtbehandling - Barn med akut smärta, VO BUS	Plexus
Riktlinjer för smärtbehandling vid Astrid Lindgrens barnsjukhus https://www.karolinska.se/globalassets/global/1-teman-och-funktioner/tema-barn-och-kvinnosjukvard/barn-perioperativ-medicin-och-intensivvard/riktlinjer20190901.pdf	
PEWS-Pediatric Early Warning Score, VO BUS	